

Ouderbetrokkenheid

Gastlezing UGent

Wie zijn wij?

---

3 erkende Vlaamse ouderkoepels

- GO! ouders – scholen van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
- KOOGO – scholen van het gemeentelijk, stedelijk en provinciaal onderwijs
- VCOV – scholen van het vrij onderwijs

De ouderkoepels

- ▶ Bevorderen van de relatie ouders-school
- ▶ Wat?
  - Informeren: nieuwsbrief, website, FB, ...
  - Ondersteunen: ondersteuning opstart/ heroriënteringen ouderwerking, vragen, ...
  - Vormen: vormingsaanbod en ervaringsuitwisselingen
  - Vertegenwoordigen: in overlegorganen zoals VLOR, departement onderwijs, onderwijskoepels,...
- ▶ Contextafhankelijk en koepelafhankelijk

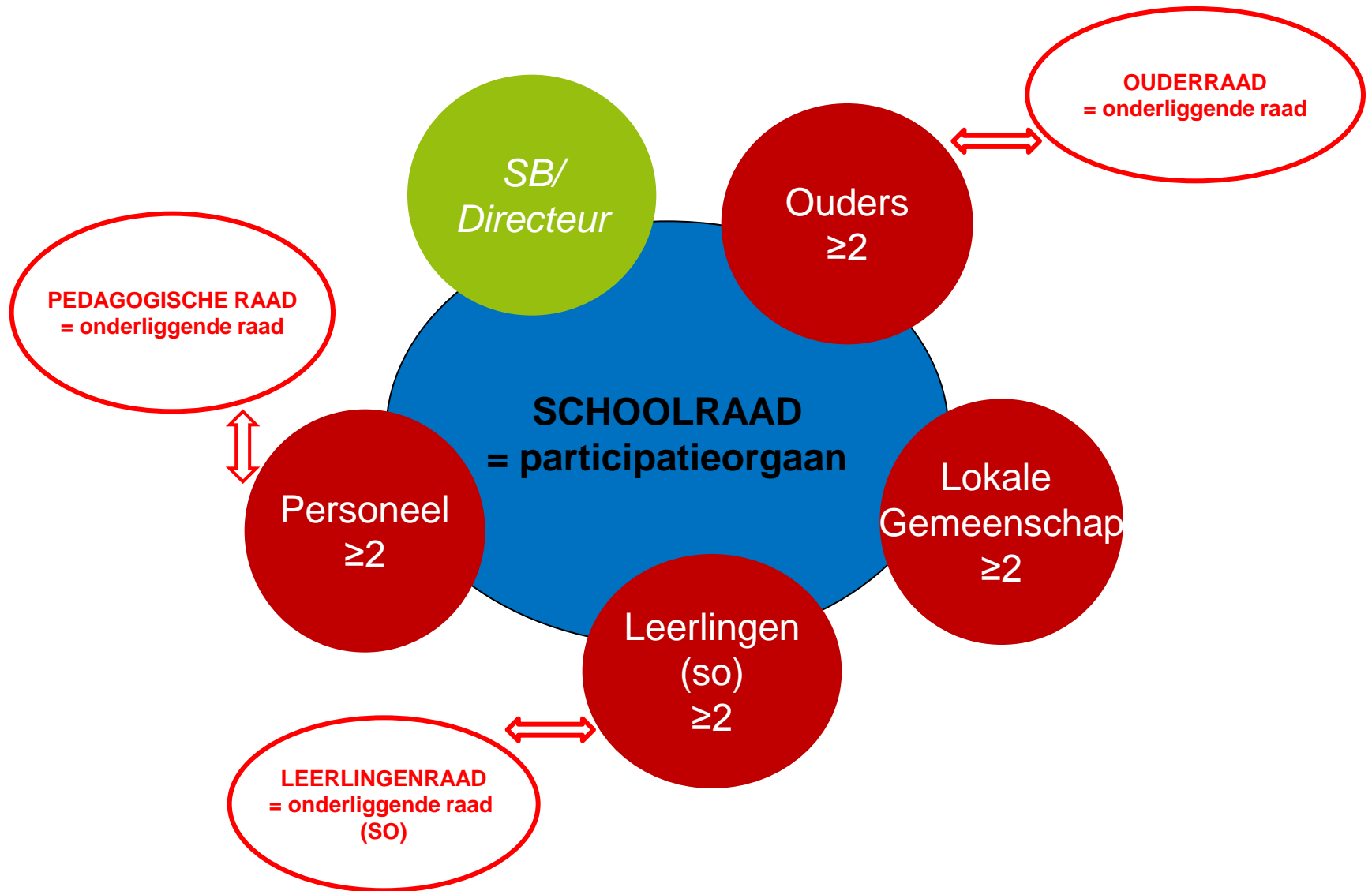
Participatiedecreet

- ▶ Decreet om het participatief klimaat op school te stimuleren
- ▶ Wat?
  - Schoolraad = formeel participatieorgaan, gesprekspartner van het schoolbestuur (uitz. scholen van het GO!)
  - Ouderraad = onderliggende raad die de vertegenwoordigers in de schoolraad adviseert

De schoolraad

De schoolraad: bevoegdheden

De schoolraad adviseert onder andere over

- § Welzijns-, veiligheids- en gezondheidsbeleid
- § Criteria voor aanwending lestijden en uren
- § Nascholingsbeleid
- § schoolwerkplan
- § Grote infrastructuurwerken
- § ...

Soorten ouderwerkingen

Verzamelnaam:
ouderwerkingen

Oudercomité/
vriendenkring/
Moedergroep/
....

Vooraf meehelpen

Ouderraad = officieel
adviesorgaan van de
school – vooral
meedenken

Ouders laten meebeslissen
is een brug te ver

Het is zeer handig voor
een school als ouders
willen meedenken over
een aantal thema's

Als leerkracht bepaal ik wat er in mijn klas gebeurt. Een ouder moet zich daar niet mee moeien

---

De meest geliefde
ouderwerking is een groepje
ouders die helpt bij praktische
zaken zoals opdienen op een
eetfestijn

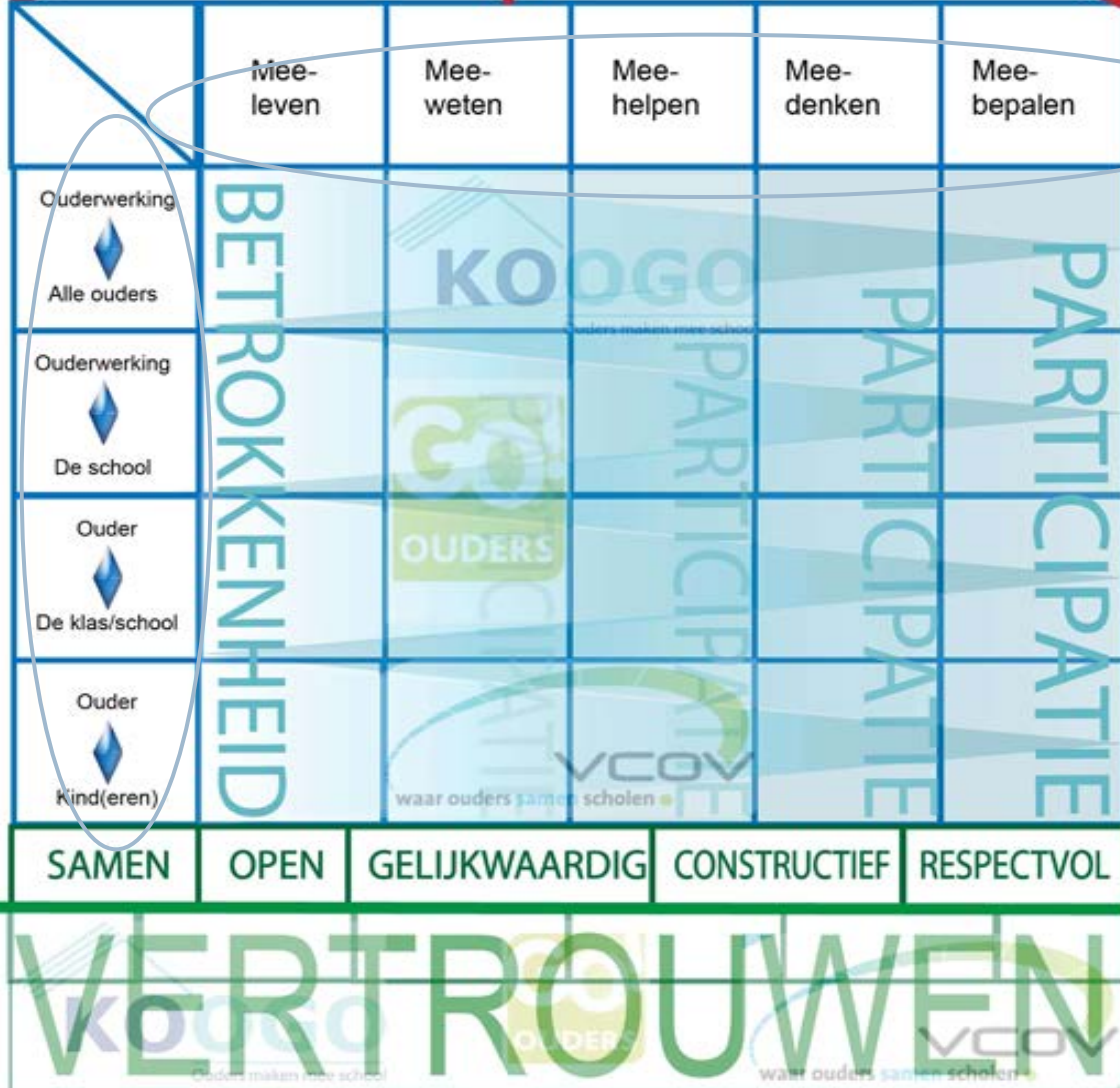

Om een leerling goed te
kunnen begeleiden moeten
ouders en school
samenwerken, als school
kunnen we dit niet alleen

Participatiehuis

Participatiehuis

Van betrokkenheid naar Participatie

WAT IS FUNDAMENTEEL?

Het wederzijds **vertrouwen** vormt het noodzakelijk fundament voor de drie actoren in een school: de ouder(s), de leerling en de school.

De vijf bouwstenen (samen, open, constructief, gelijkwaardig en respectvol) die mee het fundament vormen van het participatiehuis, zijn noodzakelijk voor de **interactie** met elkaar.

Participatiehuis

Van betrokkenheid naar Participatie

Vertrouwen

Samen

*Aan welke drempels,
hindernissen denk ik hier?*

Open

Waar ben ik bang voor?

Gelijkwaardig

*Welke eenvoudige acties kunnen
we hier voor ondernemen?*

Constructief

Respectvol

Participatiehuis

Van betrokkenheid naar Participatie

Mee- leven	Mee- weten	Mee- helpen	Mee- denken	Mee- bepalen
---------------	---------------	----------------	----------------	-----------------

Ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie kan zich uiten op verschillende manieren. Het kan gaan van het **empathisch meeleven** met het schoolgebeuren tot het **mee verantwoordelijkheid opnemen** voor het geheel.

Participatiehuis

Van betrokkenheid naar Participatie

- Ouder β à Kind(eren)
  - Ouder β à De klas/school
  - Ouderwerking β à De school
  - Ouderwerking β à Alle ouders
-

Het participatiehuis als kijkwijzer op school

- ▶ Welke kamers zijn gevuld?
- ▶ Met welke (soort) activiteiten zijn de kamers gevuld?
- ▶ Waarom zijn sommige kamers gevuld en waarom andere niet?
- ▶ Hoe gaan we hiermee om?

Het participatiehuis als kijkwijzer op school

▶ Voorbeelden:

- Meeleven ouder-kind: ook belangrijk voor die leeftijd: bv. betrokken zijn bij examens (gezonde hapjes, vragen of alles lukt, iets leuks plannen als examens gedaan zijn enz.)
- Meeleven ouder – klas/school: in gesprek gaan hoe was het op school, interesse voor vrienden,
- Meeweten ouder kind: agenda, rapport,
- Meeweten ouder/schoolklas: smartschool en andere communicatiemiddelen opvolgen
- Meeweten/meedenken ouders/schoolklas: Campus Impuls Reynaertschool: babbelvonden voor ouders
- Meedenken ouderwerking alle ouders: GTI Brasschaat: ouderraad zet bus- en fietspool voor eerstejaars en tweedejaars

---

De ouders van vandaag
hebben geen vertrouwen
in leerkrachten

Een oudercontact dient om informatie te geven aan de ouder over de leerprestaties van het kind

---

Allochtone ouders (2e of 3^e
generatie) zijn minder
betrokken bij de
schoolcarrière van hun kind

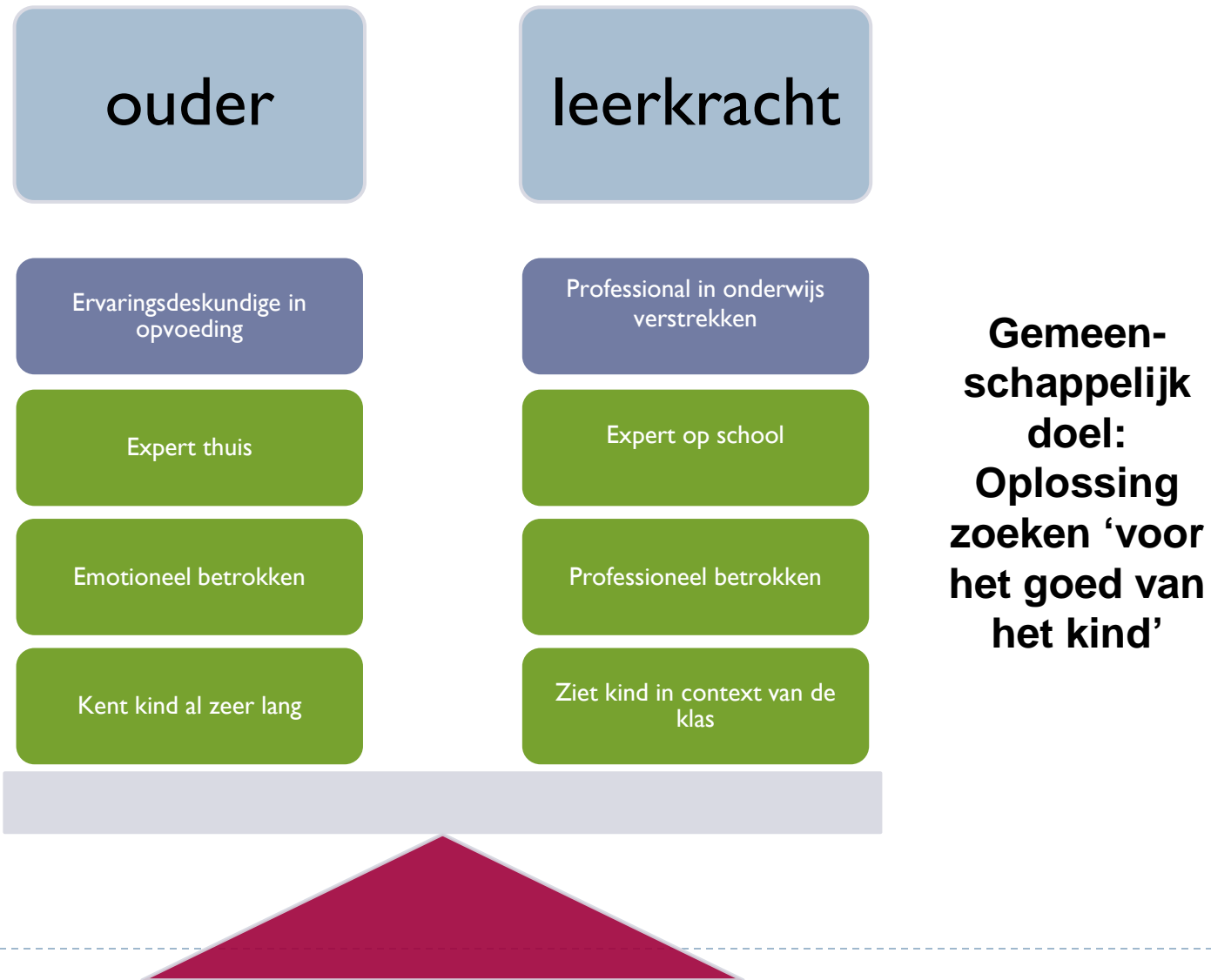
Waarom investeren in ouderbetrokkenheid?

- ▶ Wat geven directies aan als belangrijk?
  - Wederzijds respect en begrip (98%)
  - Welbevinden ouders (>95%)
  - Positieve uitstraling school (>95%)
- ▶ Internationaal onderzoek: welbevinden en leerresultaten leerlingen
- ▶ Specifiek voor problematiek kansarmoede: preventief karakter, 'basiszorg'

De moeilijke balans in omgaan met ouders...

Onderwijsondersteunend gedrag

Heeft een positieve impact hebben op 'leren' en 'welbevinden' van de kinderen:

- ▶ Interesse in het leren/onderwijs van het kind
- ▶ Structuur geven:
voorwaarden scheppen waarin kind goed kan leren: gezonde voeding, slaaphygiëne, toezicht bij spelen, mediagebruik...,
- ▶ Op een speelse manier het schoolse leren ondersteunen:
bib of museumbezoek, voorlezen, samen spelletjes spelen, ...
- ▶ Hoge maar wel realistische verwachtingen t.a.v. je kind

'Samen sterk, ouders en school' van Noëlle Pameijer

Specifiek voor moeilijker bereikbare groepen

- ▶ Contact en interactie is er niet 'zomaar' --> (zware) investering van de school is nodig
  - Beeldvorming
  - Vroegere ervaringen
  - Eigen schoolloopbaan
  - Schaamte
  - Andere prioriteiten
  - ...
- ▶ Preventief karakter

Een warm onthaal op school: wat vinden ouders belangrijk?

- ▶ Laagdrempelige en open school
- ▶ Belang van informeel contact
- ▶ Kind als aangrijpingspunt
- ▶ Oudercontact
- ▶ Enthousiasme
- ▶ Communicatie
- ▶ Ouders in armoede

Laagdrempelige en open school

"De directie en leerkrachten zijn heel gemakkelijk bereikbaar. Dit hoeft niet altijd op één georganiseerd moment maar kan zowel net voor schoolaanvang of 's avonds. De school is ook niet te groot waardoor het persoonlijk contact nog altijd primeert."

Laagdrempelige en open school

- ▶ Infomoment
- ▶ Eerste contact met directies, leerkrachten, secretariaat,...
- ▶ Openheid school
- ▶ ‘Uitgenodigd’ worden: eerste stap vanuit school
- ▶ In alle aspecten van de schoolwerking!
- ▶ Ouders spreken ouders aan – drempelverlagend

Atheneum Koekelberg: opendeurnocturne, Erasmusatheneum Deinze: rondetafelgesprekken met ouders, Piso Tienen: visuele infoavond bij begin schooljaar, Stedelijk Lyceum Lange beeldekens: open deur en gesloten deurpolitiek en schoolpoortcontacten. KTA Mobi: salon voor gesprek met ouders

Belang van informele contacten

Er is een coördinator op school die gemakkelijk te bereiken is. Hij staat iedere morgen aan de poort. Men kan dus altijd een praatje met hem maken. De directeur kan ook gemakkelijk gecontacteerd worden. Via smartschool kan men tevens contact opnemen met alle leerkrachten."

"Het is en blijft zoeken naar hoe ouders meer betrekken bij de school en bij de activiteiten van hun kinderen. Maar feestelijkheden en speciale evenementen werken een grotere betrokkenheid in de hand en dragen bij tot een goede sfeer."

Informele contacten

- ▶ Preventief karakter
- ▶ Ouders leren kennen: interesses, mogelijkheden,...
- ▶ Goede sfeer
- ▶ Complementariteit met formele contacten (bv. infostand)
- ▶ Mensen persoonlijk aanspreken op activiteiten voor ouders
- ▶ Praktische invulling

Atheneum Lokeren: babbelbar tijdens oudercontact, KA Dendermonde: triatlon, KA Eeklo: Meet & Eat, Ouderraad Dames van Maria Humaniora Aalst - Jaarlijkse bietentocht

Kind als aangrijpingspunt

- ▶ Ook in secundair onderwijs
- ▶ Toonmomenten – ook proces

Atheneum Hoboken: ouders en leerlingen samen les volgen,
Talentenschool Turnhout: herstelmarkt op school, Buso Begijnevest
Antwerpen: kunstwerken tonen bij oudercontact

Oudercontact

“Ik neem mijn kind nooit mee naar het oudercontact. Je weet nooit wat een leerkracht gaat zeggen over mijn kind. En al zeker niet op welke manier de leerkracht dat gaat zeggen.”

Oudercontact

- ▶ Organisatorisch
- ▶ Discretie
- ▶ Niet bij 'grotere' problemen
- ▶ **Samen** zoeken 'voor het goed van het kind'
- ▶ Ook positieve boodschappen
- ▶ Kind niet enkel vakspecifiek bekijken (bv. welbevinden)

MS Herk De Stad: heroriëntering oudercontact, Sint-Pieterscollege
Leuven: ouderraad organiseert mee het oudercontact : onthaal, tijd
bewaken, oudercafé,... De onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers
– OKAN Sint-Albertuscollege Haasrode en Heilig Hartinstituut Kessel-
Lo: moedertaal, tijd, opvoedingstips, enz.

Enthousiasme

“Het gevoel van altijd terecht te kunnen bij de directie en de leerkrachten. Dat warme gevoel dat je overvalt eens je de poort bent binnengestapt.”

Enthousiasme

- ▶ Komt vaak terug als belangrijk kenmerk in houding schoolteam
- ▶ Warm en respectvol
- ▶ Kan niet opgelegd worden, moet ingebed zitten in schoolcultuur- schoolbinding en ondersteuning voorzien

⇒ ***‘Onderwijs is niet het vullen van een vat, maar het ontsteken van een vuur’***

Communiceren

“Die brieven, meestal is dat een ganse tekst. Mensen die niet goed kunnen lezen, lezen alleen het begin. Genummerde opsomming van de belangrijkste punten is beter. En eenvoudige en klare taal!”

Communiceren

- ▶ Eenvoudig, frequent, gestructureerd en uitnodigend: 'het beste voor het kind'
- ▶ Eventueel gebruik picto's/ andere taal
- ▶ Variatie aan kanalen (niet doelgroepspecifiek!)
- ▶ Sommige kanalen zijn beter voor bepaalde boodschappen
- ▶ Het kind als boodschapper
- ▶ 20 tips voor klare taal (Wablieft)

Atheneum KAMSA: frigofiche, BuSo Sint-Jozef: sms als taken en huiswerk positief zijn, BuSO Cardijnschool Anderlecht – aantrekkelijke website met veel info voor ouders en foto's van de ouderactiviteiten

Schoolkosten: wat zijn schoolkosten?

“Elk jaar moeten we 35 euro betalen voor knutselmateriaal. Ik vraag het regelmatig aan mijn zoon, het is nu na de paasvakantie en hij heeft zijn plakkaatverf nog altijd niet moeten gebruiken.”

“Als ik nu zou rondgaan om koekjes te verkopen aan de geburen, dan staat er te pas en te onpas iemand aan mijn deur om ook iets te verkopen en dan zijt ge verplicht om ook te kopen en dat kan ik niet.”

Wat zijn schoolkosten?

- ▶ Schoolkosten is meer dan het bedrag op de factuur
- ▶ Sociale druk bij ouders
- ▶ Bewust omgaan met kosten op school: ook als individuele leerkracht!
- ▶ Materiaal van thuis meebrengen
- ▶ Ken je ouders! Aanspreken/bevragen in ouderraad en schoolraad

Atheneum Gentbrugge: maximumfactuur, Stedelijk onderwijs Antwerpen: maximumfactuur voor alle middenscholen, Vrij technisch instituut Diksmuide, Werkgroep OKIDO – Onderwijskosten in de Outlook: elke 'uitgavenpost' kritisch beoordelen.

Schoolkosten: communicatie

“Voor een meerdaagse uitstap naar Duitsland betaalden we een vrij hoog bedrag, maar als ik zag hoe vol het programma zat en wat ze allemaal deden, dan vond ik dat die prijs waard.”

“Als je als school zegt tegen een kind ‘dat moet niet, maar zou wel leuk zijn om dat te kopen’, ja dan weet je kind dat en dan willen ze dat. Ik kan moeilijk nee zeggen want ze hebben gezegd dat dat goed is voor mijn kind. Ze mogen niet via mijn kind communiceren.”

Schoolkosten: communicatie

- ▶ Duidelijk communiceren over schoolkosten:
  - transparant
  - op verschillende momenten
  - verantwoord
  - laagdrempelig
  - manier van communiceren
- ▶ Aandachtspunt vanaf inschrijving
- ▶ Contactpersoon bij betalingsproblemen
- ▶ Niet via kinderen communiceren

Vragen?

Meer informatie

---

www.ouderbetrokkenheid.be

www.go-ouders.be
Veerle.Vyverman@g-o.be

www.koogo.be
Ann.Staes@ovsg.be

www.vcov.be
Karin.Lemmens@vcov.be
